

historisch
genootschap
wormer

torenklanken

nieuwsbrief 19 • september 2010

Welkom door Trees Korver

Veel reuring in de kapsalon van Henk Schoone aan het Zaandammerpad. Zijn zoon Kees Schoone weet er alles van, want zijn oortjes stonden in die tijd rood-gloeïend van alle nieuwtjes die tijdens de knip- en scheerbeurten werden verteld. Zoals een weddenschap, waarbij iemand kopje onder ging in de stinkende koeienstront! In het verhaal van Bram Kemp en Dirk Kuijper - over de wandeling langs het Zandpad - raakt iemand zijn gebit kwijt. Dat werd nog flink zoeken naar die kiezen en tanden en ze waren zeker niet 'schoon en frisch' meer. Wij bijten ons weer vast in de komende Monumentendagen. Jawel, wij houden niet één maar twee Monumentendagen waarbij u kunt genieten van een prachtige expositie. Ons thema dit jaar is: Mensen in Wormer. Tot ziens in deSTOOMHAL op 11 en 12 september a.s. ■

De winkel van Cornelis Johannes Nooij - beter bekend als 'De Koelip' - stond tegenover het Zaandammerpad waar nu de ingang naar winkelcentrum Plaszoom is. Cor was gehuwd met Anna Bank, ze kregen zeven kinderen: Agaath, Alie, Gré, Nico, Kees, Jan en Pietje. Jan is/was bekend in Krommenie van de winkel Jan Nooij 'Krommenieër Bazar', in de volksmond 'Jantje Rommel'. De foto is waarschijnlijk gemaakt rond 1920, want Agaath is geboren in 1906 (vooraan links, veertien, vijftien jaar oud). In de winkeldeur de dienstbode - naam onbekend - ervoor Cor Nooij en vooraan v.l.n.r.: Agaath, Alie, Gré en Nico. De foto is eigendom van Nel Zuidervaart-Rozemeijer, wij ontvingen hem van Elly Rozemeijer-Daenen.

Van het bestuur door Jan Blokker

Het hele voorafgaande jaar wordt er aan gewerkt: onze foto-expositie op Open Monumentendag in september. Het is dit jaar de vijfde keer dat het Historisch Genootschap Wormer zich weer presenteert op deze dag. Een lustrum-expositie ditmaal. In Wormerland zijn er als elk jaar ook weer heel wat monumenten te bezichtigen. In Jisp is daar de vernieuwde Jisper kerk met zijn gerestaureerde vloer, de oude bakkerij van Jaap Groot en natuurlijk het raadhuis. In het Oosteinde van Wormer molen de Koker, de Nieuwe kerk aan de Kerkstraat en het raadhuis van Wormer. Verder de Maria Magdalenakerk en aan de Veerdijk het gemaal Ceres en de Poelsluis. Natuurlijk is in Oostknollendam SHOK (Stichting Historisch

Oost-Knollendam) present in het pakhuis Koningsbergen en in Spijkerboor het Heerenhuis.

Uw eigen vereniging kunt u dit jaar bezoeken in de deSTOOMHAL, die onderdeel is van het Hollandia-complex, dat langs de Zaan is gelegen. De ingang van deSTOOMHAL is aan het Pakhuisplein 44. In samenwerking met de Stichting Hollandia zijn wij daar twee dagen aanwezig! Op beide Open Monumentendagen, zaterdag 11 en zondag 12 september, kunt u onze exposities bezoeken. Het officiële thema van dit jaar is “de smaak van de negentiende eeuw”, maar omdat wij het vorige jaar al de monumenten van Wormer als onderwerp hadden, laten wij u deze keer kennismaken met “mensen in Wormer”. We laten afbeeldingen uit het verleden zien van mensen in Wormer. Geen statische portretten, maar mensen die bezig zijn met hun werk, of in hun dagelijkse omgeving. Alle afbeeldingen zijn zo goed

mogelijk beschreven en zoals u inmiddels van ons gewend bent, samengebundeld in een catalogus, die u tijdens de expositie – maar ook nog daarna – kunt kopen. Ook de vorige uitgaven zijn nog steeds te koop, van 2008 het “winkeltjesboek” en van vorig jaar het overzicht van de monumenten in Wormer.

Wij verwachten honderden belangstellenden in de prachtige deSTOOMHAL, die op zich eigenlijk al de moeite waard is. Komt u maar eens zien, hoe gezellig het daar gaat worden! Uiteraard is er ook koffie en thee en behalve zich verlustigen aan de foto's kunt u zich daar ook aangenaam onderhouden met uw medebezoekers in een historische industriële omgeving.

Let op, dat u de goede ingang naar het Pakhuisplein neemt. Ga de Bruynvisweg op en bij de brievenbus gaat u naar links, naar het Merckenrif. Daar ziet u al gauw het spandoek van ons Genootschap en de vlaggen van Open Monumentendag. (Zie kaartje op blz. 10.)

Tot ziens in deSTOOMHAL!

Foto-expositie in deSTOOMHAL

**zaterdag 11 september 2010
en zondag 12 september 2010
foto-expositie
"mensen in Wormer"**

**in de Stoomhal, Pakhuisplein
van 10:00 tot 16:00 uur
(zondag vanaf 11:00 uur)**

Open
MONUMENTENDAG

historisch
genootschap
wormer

historisch
genootschap
wormer

De kapsalon van mijn vader (deel 1) door Kees Schoone

Als jongetje van een jaar of tien, elf, in de jaren dertig, zat Kees graag in een hoekje van zijn vaders kapperszaak om de verhalen aan te horen. Niet alles was geschikt voor zijn oortjes. Maar als Kees zich maar rustig hield, vergaten ze wel dat hij er ook nog bijzat. Hij kan er eindeloos over vertellen. De op 4 juni 1925 geboren Wormernee woont momenteel met zijn vrouw in het Friese Dokkum.

LEKKER 'UITSCHEREN'

De kapsalon van mijn vader heeft bestaan van 1930 t/m 1958 aan het Zaandammerpad nr. 1. Hierna is het pand overgegaan naar Kleij Manufacturen. Een mooie gelegenheid voor Kleij om uit te breiden, doordat de twee panden aan elkaar vast gebouwd waren. In de winkel werden ook rookwaren en parfumerieën verkocht, zoals meestal in een kapperszaak. Het gaf, als je de winkel binnenstapte, een speciaal prettig geurtje. In een aangrenzende ruimte met een paar tafels en stoelen konden de klanten op hun beurt wachten. Trouwens, niet iedereen die klaar was ging meteen naar huis. Hier stond ook een radio. Druk was het vooral op woensdagavond en zaterdagmiddag- en avond. Want dan kwamen de scheerklanten die zich twee keer in de week lieten scheren. Meestal waren dat ouderen, maar ook wel jongeren, die zich voor de zondag even lekker lieten 'uitscheren'. De rest van de week schoren zij zichzelf met de toen ook al bekende 'Gilette'-apparaatjes. Op genoemde tijden werd er liefst niet geknipt, want dat kostte te veel tijd. Op die avonden werd het wel eens negen uur, half tien voordat de laatste klant de deur uit was.

DAMES en HEEREN!

Uw adres voor Kappen
en prima behandeling

is voortaan bij

H. SCHOONE, Zaandammerpad

Beleefd aanbevelend.

*De advertentie komt uit
het programmaboekje van
Wormers Chr. A Capella
Koor Laus Deo van 1930.*

DOOS GOEIE SIGAREN

Op zijn ronde door het dorp, om gerepareerde schoenen terug te brengen, kwam ook altijd Gerrit Graas (foto blz. 6) bij mijn vader. Op een keer gelijk met 'Gart' (Gerrit de Wit), die een klein boerderijtje bezat in de Enge Wormer. Gart vertelde dat hij de volgende morgen mest moest kruien naar de grote mesthoop. Zwaar werk, met de kruiwagen over een smalle plank omhoog en dan leeg kieperen en weer

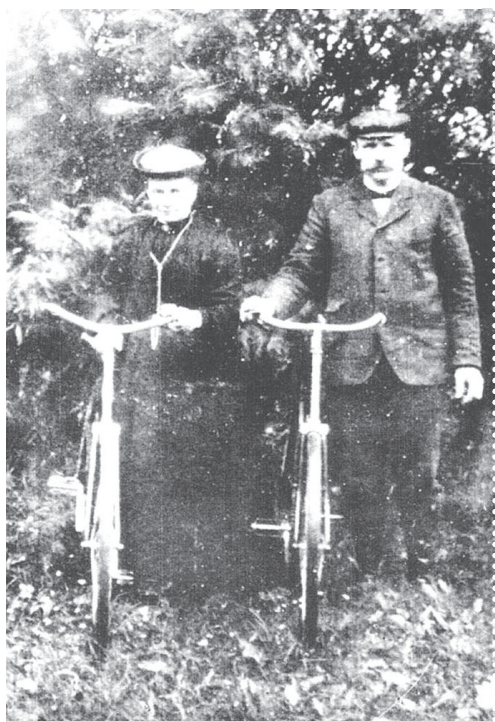

*De kapsalon van vader Henk Schoone (1895-1969) aan het Zaandammerpad 1.
Foto: Kees Schoone.*

terug. Gart meende, dat een schoenlapper dat werk geen twee uur zou kunnen volhouden. Dit werd een weddenschap om een doos goeie sigaren. Gerrit Graas had allang spijt, maar kon niet meer terug en meldde zich de volgende morgen bij Gart. Bij de tweede kruiwagen ging het al mis en Graas rolde met kruiwagen en al van de plank af in de slappe stinkende koemest. Van boven tot onder de stront moest hij nog op de fiets naar huis. Later vertelde hij mijn vader dat hij het expres gedaan had, om er maar van af te zijn. In wezen is er in het kappersbedrijf niet veel veranderd, zij zijn in elk geval gebleven. Terwijl de meeste kleine en ook grotere 'zelfstandigen' verdwenen zijn.

MOETJE

Een ander, toch een beetje bijbehorend verhaal, is het verhaal van mijn grootvader Klaas Schoone, geboren 1869 te Westzaan en overleden 1928 te Wormer. Zijn vader had een boerderij in Westzaan en Klaas zelf was boerenknecht in Zaandam. Daar werkte ook Aagje Stam uit Wormer als boerenmeid. Klaas en Aagje (zie foto blz. 6) konden het zeker best met elkaar vinden, want ze moesten trouwen. Dat was niet zo leuk, want Klaas was nog maar 19 en Aagje 25 jaar. Maar zo kwam mijn grootvader in Wormer terecht. Uit dit huwelijk werden geboren: Jaap en later mijn vader Henk in 1895. Klaas kreeg werk bij de papierfabriek waar juist een papiermachine werd gebouwd of verbouwd. Dit gebeurde door een Duitse firma.

Links: Klaas Schoone (1869-1928) met zijn vrouw Aagje Schoone-Stam (1864-1933). **Foto:** Kees Schoone. **Rechts:** De onfortuinlijke schoenmaker Gerrit Graas die in de mest viel. Hij werd geboren te Wormerveer in 1882, en huwde met Maria Kleij (1884). De foto is gemaakt toen hij 26 jaar oud was. **Foto:** Ko Graas.

Mijn grootvader werd uitgeleend aan deze firma en was dus hulp van de Duitse monteurs. Van Gelder Papier was toen al een van de grootste werkgevers in het land met vijf fabrieken. Maar de president directeur Pieter van Gelder kwam zelf af en toe eens kijken hoe het werk ervoor stond in Wormer. De Duitse chef en Pieter van Gelder kenden elkaar goed en waren vertrouwd met elkaar. Er was een fabrieksbaas nodig in Wormer. Op voorstel van de Duitser kreeg mijn grootvader die baan. Het gezin kwam te wonen in de zogenaamde 'Kleine Witte Villa' dus naast molen De Wandelaar. De 'Grote Witte Villa' zoals beschreven in het jaarboek van 2007 moest toen nog gebouwd worden.

VAN WORMER NAAR DOKKUM

Kees Schoone heeft lang bij Van Gelder Zonen gewerkt, hoofdzakelijk in het ketelhuis (de centrale). Vanaf zijn trouwen heeft hij 16 jaar (van 1952 tot 1968)

gewoond in De Wandelaar. De Wandelaar werd in 1873 omgebouwd van oliemolen naar pelmolen. Gelijktijdig is toen het eind van de molenschuur verbouwd tot woning van de nieuwe eigenaar de familie Groot. In 1903 is de molen buiten bedrijf gesteld en in 1907 gesloopt. De molenschuur met woning liet men toen staan. In die tijd is waarschijnlijk Van Gelder Zonen eigenaar geworden. De woning werd verhuurd en de schuur voor opslag gebruikt. Het gezin van Kees Schoone was de laatste huurder, daarna is alles gesloopt.

Het gezin Schoone verhuisde naar de Oudheidkamer te Zaandijk (thans Honig Breethuis) tot 1984, daar werkte zijn vrouw toen. Tot 1997 hebben zij in Wormerveer gewoond en van 1997 tot heden wonen Kees en zijn vrouw in Dokkum. Kees is in 1973 vertrokken bij Van Gelder Zonen en heeft tot zijn vut gewerkt bij Gerkens Cacao te Zaandam. ■

*De 'Kleine Witte Villa' waar het gezin van Klaas Schoone ging wonen.
Foto: D.C. de Haan.*

Wandeling langs het Zandpad rond 1940 (deel 1)

door Dirk Kuijper en Bram Kemp

Tijdens een bezoek aan Bram Kemp zaten we zo onze herinneringen op te halen over de nering op de Zandweg - vroeger steevast het Zandpad genoemd - rond 1940. En dat was nogal wat; hierbij een samenvatting.

Beginnend bij de (vroegere) Schansbrug - ook al lang verdwenen - was aan de noordkant het timmerbedrijf van de heer H(enk) Prins gevestigd. Twee huizen verder stond de boerderij van Schoenmaker. Aan de zuidkant woonde de kippen- en eierenboer Dirk van Petten. Hij had een 'kippenlandje' aan het Zwet. Vervolgen we onze weg westwaarts, dan vinden we Café Landzicht waar de familie Kramer jarenlang de bedrijfsvoering had. De bijnaam van de heer Kramer was 'De Steert'. Een anekdote hiervan is dat een inwoner uit de Knollendammerstraat te veel aan Bacchus had geofferd en de gevolgen daarvan in de heg deponeerde. Daarna vond hij het wel erg leeg in zijn mond. Na enig zoeken vond hij zijn gebit weer terug in de heg.

De Viersprong, hoek Nieuweweg-Zandweg en de Knollendammerstraat. Links de fietsenwinkel van Leeuwerink en rechts de kruidenierswinkel van Piet Vels.

Foto: Rie van Maanen-Leeuwerink.

BESTELLING OP DE PET

Iets verder liep, haaks op het Zandpad, een slootje dat uitmondde op het Zwane-water. Aan het slootje had de familie De Vries een boerderij. De boerderij stond behoorlijk 'inverdan', dat wil zeggen achteraf. Ervoor stonden nog een paar huisjes

Wij leveren uit voorraad
Lampen en Kappen
Radiotoestellen
en Stofzuigers
Sanitaire artikelen
Erkend Gas- en Waterfitter
Erkend Installateur
Jc. VAN HET KAAR
Zandweg 72 Wormer
Telefoon 31418

Dames- en kindersalon
PERMANENT WAVE f 3,50
Geheel compleet Nieuw systeem
MARIE WOUTD
Zandweg 35 - Wormer
C. MOERBEEK - ZANDWEG 50
(2 minuten van het feestterrein af)
HET ADRES voor SIGAREN,
SIGARETTEN, KOEK, SUIKERWERKEN

Bezoekt: _____
Café LANDZICHT
Prima consumptie
HEINEKENS BIER
Beleefd aanbevelend,
Jn. KRAMER
TEVENS EXPLOITATIE DER BUF-
FETTEN OP HET FEESTTERREIN

waarin in één ervan de heer Dirk Schoute zijn beroep als visser uitoefende. Als hij een bestelling in het dorp moest bezorgen, stapte hij op zijn fiets met zijn pet op en daarop lag dan de bestelling. Pas op het adres nam hij de bestelling van zijn pet af. De hele rit gleed de bestelling niet van zijn pet af. Hij was tevens de chauffeur van de Motorspuit, die nog massieve banden had.

Nog iets verder op nummer 50 trof men de kruidenier Moerbeek aan. Aan de overkant, het Over-Zandpad, was op nummer 35 mevrouw Marie Woudt gevestigd die een dameskapsalon had. Daarnaast op nummer 37 had P.A. Kleij een handel in manufacturen volgens de advertentie in het Wormer- en Jisper-advertentieblad.

KIP OF HAAN

Op nummer 58 zat kolenboer Jan Gravensteijn. Hij had zijn opslag aan de Veerdijk, waar nu zijn zoon en kleinzoon wonen. Hij was tevens bekend als accordeonist. Enige huizen verder op nummer 72 treffen we de zaak aan van Jac. van het Kaar, handelend in (toen al) elektrische kookapparaten, wasketels, pannen en nog veel meer. Op nummer 90a was groenteboer Wayboer gevestigd, die zijn pak-huisje achter de woning had. Later gebruikt voor oudpapieropslag. Er werd alleen gelost als het regende. Want aan het water wordt toch het meest verdiend! Op nummer 94 dreef boer Fransen zijn bedrijf, dat wil zeggen, aan de overkant van het Zandpad. Daar stond de hooiopslag en een stal. Aan huis werden eieren en melk verkocht. Aan de vorm van het ei kon de boer zien of een bebroed ei een kip of een haan bevatte. Toen Bram Kemp eens zes broedeieren voor kippen kwam kopen, zei de boer: "Ik heb er maar vijf, maar als je deze er ook bij neemt, dan komt daar een haan uit!" En tot zijn stomme verbazing kwam er na het uitbroeden inderdaad een haan uit. ■

De advertenties komen uit de programmaboekjes van Wormers Chr. A Capella Koor Laus Deo, uit de periode 1929 t/m 1948.

Schenkingen door Trees Korver

- Ati Rijkse gaf ons oude spullen van haar schoonvader over de kapel van Oost-Knollendam.
- Via Dennis de Waart kregen wij enkele fraaie digitale foto's van Wormer toegestuurd.
- Ook van Elly Rozemeijer-Daenen kregen wij een aantal digitale foto's van winkels in Wormer toegestuurd.

Geschonken spullen zullen wij goed bewaren, beheren en eventueel gebruiken. Hartelijk dank voor uw giften. ■

Zo vindt u deSTOOMHAL

Als u naar deSTOOMHAL gaat en u komt van de Nieuweweg, ga dan het eerste bordje 'Pakhuisplein' voorbij en neem via het Merckenrif de volgende straat met het bordje 'Pakhuisplein' aan uw linkerhand.

♪ *Houten banden* ♪

Na onze oproep over het oorlogslied *Houten banden* in *Torenklanken 18* kreeg Nico Koelemeijer een reactie van Cor en Guus Bijvoet. Een kennis van hen, Tini van Langen, mailde de tekst van het bewuste lied naar Cor en Guus. Dit lied, gezongen door Wilke Batenburg, heeft Tini op de cd 'geplukt en ongeplukt' staan. Guus Bijvoet heeft het lied volgens onderstaande tekst voor Nico gezongen. Misschien wil zij het nog eens op een van onze avonden zingen?

DE OUWE FIETS

Een ouwe fiets met een dubbele band
daar rij ik mee door 't ganse land
bandenpech dat deert mij niet
dubbele buitenbanden zijn op mijn fiets.

O, die buitenbanden zijn niet meer voorhanden
zet ze maar niet in de zon
dubbele buitenbanden zijn op de bon
zal ik jou eens leren
'k zal je garanderen
dubbele buitenbanden is een Duits patent
't is ellende zonder end.

Was ik een keer naar binnen gewipt
de banden van mijn fiets gepikt
het is voor mij een reuze pech
nu zijn m'n dubbele buitenbanden weg.

O, die buitenbanden zijn ... (zie boven). ■

Agenda 2010

- **Zaterdag 11 september van 10-16.00 uur en zondag 12 september van 11.00 tot 16.00 uur:** Monumentendagen met als thema 'Mensen in Wormer'. Onze expositie houden wij in deSTOOMHAL van het pand Hollandia gelegen aan het Pakhuisplein 44 in Wormer. Bij de T-splitsing voor de Zaanbrug rechtdoor de Bruynvisweg volgen, na 200 meter ziet u deSTOOMHAL aan uw linkerzijde (zie kaartje op blz. 10).
- **Zaterdag 13 november (overdag):** Uitreiking van ons nieuwe Jaarboek 2010 in deSTOOMHAL.

U bent van harte welkom en onze bijeenkomsten zijn gratis toegankelijk.

Gaat u verhuizen? Of heeft u een ander e-mailadres? Laat het ons weten!
Schriftelijk: Historisch Genootschap Wormer,
p/a Merckenrif 185, 1531 MP Wormer
E-mail: post@genootschapwormer.nl

Colofon

TORENKLANKEN is een kwartaaluitgave van het Historisch Genootschap Wormer
Coördinatie nieuwsbrief: Trees Korver
Een lidmaatschap kost € 15,00 per jaar.
Een extra exemplaar van Torenklanken is te verkrijgen voor € 1,00.

HISTORISCH GENOOTSCHAP WORMER

p/a Merckenrif 185, 1531 MP Wormer
Opgericht: 14 december 2005
KvK-nummer: 34242956
Rabobank: 1145.40.179
Telefoon: 075 - 642 37 98
E-mail: post@genootschapwormer.nl
Website: www.genootschapwormer.nl
<http://wormer.geschiedenisbank-nh.nl>

BESTUUR

Jan Blokker, voorzitter
Trees Korver, secretaris
Jos Blokker, penningmeester
Nico Koelemeijer, bestuurslid
Frank Tjeertes, bestuurslid

